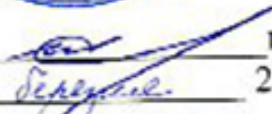

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

«Затверджено»
Голова прикладної комісії
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

проф. І. Я. Коцан
« 13 »   2019 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»,
«МАГІСТР», ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ «МАГІСТР»**

**ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 – «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
(освітня програма – «Регіональні студії»)**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного іспиту на здобуття ступеня «Магістр» із спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії» (за освітньою програмою «Регіональні студії») для вступників, яким надане таке право згідно Правил прийому, має на меті виявити знання, уміння і навички студентів з ряду загальноосвітніх та спеціальних дисциплін, вивчення яких передбачене навчальним планом.

Вступники повинні знати: країни світу, їх природу, економіку, політику, історію, особливості територіальної організації господарства, розселення населення, внутрішні відмінності країни, основні тенденції сучасного суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку; сучасні досягнення країнознавчої науки, праці таких видатних країнознавців як М. М. Баранський, І. М. Майєргойз, Я. Г. Машбіц, М. С. Мироненко та ін.; методи та методику країнознавчих досліджень; основи міжнародного туризму; туристичні регіони світу; політичну карту світу.

Вступники повинні вміти: застосовувати отримані знання на практиці; складати комплексні країнознавчі характеристики окремих країн чи регіонів світу; узагальнювати та аналізувати отриману інформацію про країни світу.

До програми вступного іспиту включено ряд дисциплін, зокрема: Країнознавство, Вступ до країнознавства, Методологія країнознавчих досліджень, Основи міжнародного туризму, Політична географія світу.

Країнознавство

Загальна характеристика країн Європи. Зміни на політичній карті Європи. Природно-ресурсний потенціал, населення. Головні тенденції розвитку економіки. Інтеграційні процеси, значення ЄС та інших економічних об'єднань у розвитку країн Європи. Спільні риси країн Західної Європи. Країнознавча характеристика Німеччини, Франції, Великобританії. Особливості положення, ресурсного потенціалу і господарства країн Північної Європи. Політична карта, особливості положення, демографічний потенціал і господарство Південної Європи. Країнознавча характеристика Італії. Особливості економічних реформ у країнах Центрально-Східної Європи. Країнознавча характеристика Польщі, Білорусі, Молдови. Господарський комплекс країн Балтії. Колишні югославські країни.

Територія, чисельність населення, особливості економіко-географічного положення, специфіка господарства Азії. Особливості господарського розвитку Азіатських країн СНД. Країнознавча характеристика країн Закавказзя. Господарський комплекс Республіки Азербайджан. Особливості соціально-економічного розвитку Грузії. Країнознавча характеристика Вірменії. Особливості сучасного господарського розвитку Центральноазіатських країн СНД. Країнознавча характеристика Казахстану, Узбекистану, Туркменістану, Киргизії, Таджикистану. Природно-ресурсний потенціал, населення і господарство Російської Федерації. Географія найважливіших міжгалузевих комплексів і галузей Росії. Галузі соціальної сфери Російської Федерації. Територіальна організація господарства Росії і економічне районування. Особливості положення, ресурсного потенціалу і господарства Південно-Західної Азії. Країнознавча характеристика Туреччини. Політична карта, особливості положення, демографічний потенціал і господарство Південної Азії. Країнознавча характеристика Індії. Специфіка положення, природні умови і ресурси, населення, господарство, невиробнича сфера Південно-Східної Азії. Нові індустріальні країни регіону. Країнознавча характеристика В'єтнаму, Індонезії. Господарство Східної Азії. Країнознавча характеристика Японії. Економічні райони, найбільші міста і агломерації Японії. Країнознавча характеристика Китаю. Внутрішні географічні відмінності Китаю. Країнознавча характеристика Монголії, Кореїської Народно-Демократичної Республіки, Республіки Корея.,

Країнознавча характеристика США, Канади і Мексики, країн Мезоамерики, Андських країн. Бразилія і Аргентина – найбільш розвинуті країни Латинської Америки. Оглядова країнознавча характеристика країн Північної, Західної, Центральної, Східної і Південної Африки.

ПАР – найбільш розвинута країна Африки. Єгипет і Алжир як нові індустріальні країни “третьої хвилі”. Австралія – країна-континент. Оглядова країнознавча характеристика країн Океанії.

Вступ до країнознавства

Країнознавство як наука. Об'єкт і предмет країнознавчих досліджень. Країна – основний об'єкт досліджень суспільних наук. Актуальність вивчення країн в сучасних економічних умовах. Основні періоди становлення та розвитку країнознавства. Країнознавчі роботи Р. Челлена, С. Ружницького, М. Баранського, Ю. Саушкіна, В. Анучина, Б. Гаврилишина. Країнознавство і міжнародні відносини. Методи і джерельна база країнознавчих досліджень. Типологія, класифікація та регіоналізація країн світу. Географічне положення, розміри і форми території. Природні умови та природно-ресурсний потенціал країни. Історія формування етносу, держави і суспільства. Демографічні особливості країнознавчих досліджень. Етнографічні основи країнознавства. Релігія та церква у країнознавчих дослідженнях. Соціально-економічні основи країнознавчих досліджень. Дослідження політичної системи країни. Принципи і значення районування країни. Країнознавчі аспекти дослідження міжнародних зв'язків.

Методологія країнознавчих досліджень

Аналітичний і синтетичний типи досліджень у країнознавстві. Комплексна країнознавча характеристика. Комплексний підхід як основа країнознавчих досліджень. Основні наукові концепції країнознавчих досліджень. Основні недоліки комплексних країнознавчих досліджень: компілятивність, енциклопедичність, шаблонність. Основні періоди становлення та розвитку країнознавчих досліджень. Основні поняття і категорії країнознавчої науки. Основні принципи і підходи країнознавчих досліджень. Проблеми і перспективи розвитку країнознавства як науки. Нові країнознавчі напрями. Рівні і види країнознавчих досліджень. Розвиток сучасних країнознавчих досліджень в Україні та за кордоном. Структура і програма комплексного країнознавчого дослідження. Сучасні наукові концепції і школи країнознавчих досліджень. Територія як зв'язуючий елемент будь-якого країнознавчого дослідження. Функції, завдання і структура країнознавства.

Використання математичних методів у країнознавчих дослідженнях. Класифікація методів країнознавчих досліджень. Країнознавча експертиза. Експеримент і моніторинг у країнознавчих дослідженнях. Країнознавча основа дослідження соціально-економічного розвитку території. Країнознавчий принцип дослідження політичних систем. Країнознавчі аспекти дослідження міжнародних зв'язків. Країнознавчі основи дослідження господарської системи території. Методи прогнозування і моделювання розвитку території країни. Методики країнознавчого дослідження природи конкретної території. Методичні основи дослідження сфери послуг та інфраструктури країни. Методологічні правила типізації і класифікації у країнознавстві. Новітні методики проведення країнознавчих досліджень. Перспективи розвитку країнознавчих досліджень. Особливості

країнознавчого дослідження демографічної ситуації в державі. Спеціальні методи країнознавчого дослідження. Теоретико-методичні основи дослідження соціальної сфери країни.

Основи міжнародного туризму

Основи міжнародного туризму як навчальна дисципліна. Основні етапи розвитку туризму. Особливості розвитку окремих видів туризму. Регулювання міжнародного туризму. Економічний вплив туризму. Індустрія міжнародного туризму. Маркетинг в туризмі. Економіко-географічні передумови сталого розвитку туризму. Безпека в туризмі. Країни Північної Америки в розвитку міжнародного туризму. Центральна та Південна Америка як ринок міжнародного туризму. Туризм в країнах Африканського континенту. Міжнародний туризм на Близькому та Середньому Сході. Роль міжнародного туризму в країнах Південної Азії. Туризм в країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Країни Європи як важливий регіон міжнародного туризму. Розвиток туризму в Україні.

Політична географія зарубіжних країн

Політична географія як наука про політико-територіальні системи. Історія розвитку політичної географії. Держава — основна політична географічна одиниця на політичній карті світу. Державні кордони. Політико-географічний устрій і адміністративно-територіальний поділ держав світу. Періоди формування політичної карти світу. Сучасна політична карта світу. Політико-географічні аспекти демографічного і соціально-економічного розвитку країн світу. Географія політичних партій і політичних виборів. Комплексна політико-географічна характеристика і політико-географічне районування країни.

ЛІТЕРАТУРА

Країнознавство

1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навч. посіб. / В. В. Безуглий – К.: Академія, 2005. – 704 с.
2. Безуглий В. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу: посібник / В. В. Безуглий, С. В. Козинець. – К.: Академія, 2003. – 688 с.
3. Воронин В.П. Мировое хозяйство и экономика стран мира: учеб.пособие / В. П. Воронин, Г. В. Кандакова, И. М. Подмолодина. – М.: Финасы и статистика, 2007. – 236 с.
4. Гладкий Ю. Н. Социально-экономическая георафия России: ечебник / Ю. Н. Гладкий, В. А. Добросков, С. П. Семенов. – М.: Гардарики, 2001. – 752 с.

5. Головченко В. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: навч. посібник / В. Головченко, О. Кравчук. – К.: ЗАТ „Нічлава”, 2006. – 256 с.
6. Дахно І. І. Країни світу: Енциклопедичний довідник / І. І. Дахно, С. М. Тимофієв. – К.: МАПА, 2005. – 608 с.
7. Де Блій Г. Географія: Світи, регіони, концепти / Г. де Блій, П. Муллер, О. І. Шаблій; переклад з англ., за ред. і співучастю О. Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
8. Дорошко М.С. Країнознавство. Країни СНД і Балтії: навч.посібник / М. С. Дорошко. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2008. – 308 с.
9. Економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. / за ред. С. Кузика. – Львів: Світ, 2005. – 672 с.
10. Економіка зарубіжних країн : навчальний посібник для вузів: / А. П. Голюков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 463 с.
11. Економіка зарубіжних країн: навчальний посібник для вузів / В. В. Ковалевський, Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, А. А. Наумчик; За ред. В. М. Осипов. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 543 с.
12. Ігнат'єв П. М. Країнознавство. Країни Азії: навч. посіб. / П. М. Ігнат'єв. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2004. – 384 с.
13. Качан Є. П. Розміщення продуктивних сил зарубіжних країн / Є. П. Качан, М. О. Ковтанюк, М. О. Петрига. – Тернопіль, 1993. – 518 с.
14. Країнознавство: підручник / В. І. Головченко, М. С. Дорошко, П. М. Ігнат'єв та ін.; за ред. В. П. Крижанівського, В. І. Головченка. – К., 2009. – 345 с.
15. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: навч. посіб. / М. С.Дорошко, Р. А. Кривонос, В. П.Крижанівський, Н. Ф.Сербіна. – К.: Ніка-Центр, 2009. – 312 с.
16. Масляк П. О. Країнознавство / П. О. Масляк. – К.: Знання, 2007. – 294 с.
17. Мировая экономика. Экономика зарубежных стран / под ред. В. П. Колесова, М. Н. Осьмовой. – М.: Флинта, 2000. – 480 с.
18. Родионова И. А. Экономическая география: учеб.-справ. пособие / И. А. Родионова, Т. М. Бунакова. – 7-е изд. – М.: Московський Лицей, 2004. – 496 с.
19. Социально-экономическая география зарубежного мира: учебник / под ред. В. В. Вольского. – 2-е изд., испр. – М.: Дрофа, 2003. – 560 с.
20. Страноведение: учеб.пособие / П. И. Рогач, Н. Е. Косяков, В. Г. Гаркавая, С. В. Лукьянчик. – Минск: БГЭУ, 2003. – 284 с.
21. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны: учебник / под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. – М.: Гардарики, 2003. – 928 с.
22. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: підручник / В. М. Юрківський. – К.: Либідь, 2000. – 395 с.

Вступ до країнознавства

1. Алаев Э. Б. Социально-экономическая география. Понятийно-терминологический словарь / Э. Б. Алаев. – М.: Мысл, 1983. – 350 с.
2. Масляк П. О. Країнознавство : підруч. / П. О. Масляк. – К.: Знання, 2008. – 292 с.
3. Машбиц Я. Г. Комплексное страноведение / Я. Г. Машбиц. – М.– Смоленск: Изд-во СГУ, 1998. – 264 с.
4. Методика страноведческих исследований: Экономическая и социальная география / под. ред. Н. С. Мироненко. – М. : Изд-во МГУ, 1993.
5. Мироненко Н. С. Страноведение. Теория и методы: уч. для вузов / Н. С. Мироненко. – М.: Аспект-Пресс, 2001.– 268 с.
6. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії / М. Д. Пістун. – К. : Вища школа, 1946. – 230 с.
7. Саушкин Ю.Г. Экономическая география: история, теория, методы, практика / Ю. Г. Саушкин.– М.: Мысль, 1973.
8. Теоретичні основи країнознавства : підручник / Н. В. Антонюк, М. П. Сальська, Ю. С. Зінько, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2011. – 326 с.
9. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: навч. посіб. / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2001. – 560 с.
10. Яценко Б. П. Країнознавство: основи теорії: навч. пос. / Б. П. Яценко, К. В. Бабарицька. – К.: Либідь, 2009. – 312 с.

Методологія країнознавчих досліджень

1. Алаев Э. Б. Социально-экономическая география. Понятийно-терминологический словарь. / Э. Б. Алаев. – М.: Мысл, 1983. – 350 с.
2. Масляк П. О. Країнознавство : підруч. / П. О. Масляк. – К.: Знання, 2008. – 292 с.
3. Машбиц Я. Г. Комплексное страноведение / Я. Г. Машбиц. – М.– Смоленськ: Изд-во СГУ, 1998. – 264 с.
4. Методика страноведческих исследований : Экономическая и социальная география / под. ред. Н. С. Мироненко. – М. : Изд-во МГУ, 1993.
5. Мироненко Н.С. Страноведение. Теория й методы: уч. для вузов / Н. С. Мироненко. – М.: Аспект-Пресс, 2001.– 268 с.
6. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії / М. Д. Пістун. – К. : Вища школа, 1946. – 230 с.
7. Саушкин Ю.Г. Экономическая география: история, теория, методы, практика.– М.: Мысль, 1973.
8. Теоретичні основи країнознавства : підручник / Н. В. Антонюк, М. П. Сальська, Ю. С. Зінько, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2011. – 326 с.
9. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: навч. посіб. / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2001. – 560 с.
10. Яценко Б. П. Країнознавство: основи теорії: навч. пос. / Б. П. Яценко, В. К. Бабарицька. – К.: Либідь, 2009. – 312 с.

Основи міжнародного туризму

1. Александрова А. Ю. Международный туризм : учебник / А. Ю. Александрова. – М.: Аспект Пресс, 2012. – 470 с.
2. Балабанов И. Экономика туризма / И. Балабанов, А. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1999.
3. Биржанов М. Введение в туризм / М. Биржанов. – Спб : Герда, 1999.
4. Квартальнов В. Иностраный туризм / В. Квартальнов. – М. : Финансы и статистика, 1999.
5. Квартальнов В. Международный туризм / В. Квартальнов, А. Романов. – М. : Советский спорт, 1998.
6. Квартальнов В. А. Туризм: учеб. / В. А. Квартальнов. – М.: Фис, 2000. – 340 с.
7. Косолапов А. Б. Туристическоестрановедение: Европа и Азия: учеб. – справ. пособие / А. Б. Косолапов. – М.: КНСРУС, 2006. – 400 с.
8. Папирян Г. Международные экономические отношения : Экономика туризма: учеб.пос. / Г. Папирян. – М.: Совет.спорт, 2002. – 464 с.
9. Самойленко А. А. География туризма :уч. пос. / А. А. Самойленко. – Ростов н / Д. : Феникс, 2006. – 368 с.
10. Сенин В. С. Организация международного туризма :учеб. / В. С. Сенин. – М. : Финансы и статистика, 2000.

Політична географія країн світу

1. Дахно І. І. Країни світу :довідник / І. І. Дахно, С. М. Тимофіїв. – К.: МАПА, 2005. – 608 с.
2. Дністрянський М. С. Геополітика : навч. посіб. / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 436 с.
3. Дністрянський М. С. Політична географія та геополітика України / М. С. Дністрянський. – Тернопіль, 2010.
4. Трохимчик С. В. Політична географія світу : навч. посібник / С. В. Трохимчик, О. В. Федунь. – К. : Знання, 2007. – 422 с.
5. Туровский Р. Ф. Политическая география : учеб.пособие / Р. Ф. Туровский. – М. : Смоленск : из-во СГУ, 1999. – 379 с.
6. Яценко Б. П. Політична географія : навч. посібник / Б. П. Яценко. – К., 2005.

Критерії оцінки рівня підготовки вступників

Конкурсний бал вступника для здобуття ступеня «магістр» оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Вступні випробування проводяться у письмовій формі за тестовими технологіями. За кожну правильну відповідь тестового завдання (10 завдань) вступнику нараховується 10 балів.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника: 1 рівень (високий): 200-180 балів; 2 рівень (середній): 179-160 балів; 3 рівень (достатній): 159-140 балів; 4 рівень (низький): 139-100 балів.

1 рівень (високий): 200–180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували

обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139–100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

С. В. Федонюк

Відповідальний секретар
приймальної комісії

А. М. Слащук